

NEPŘÍMÁ ŘEČ (REPORTED SPEECH)

Nepřímá řeč je reprodukcí přímé řeči nebo přímé otázky po slovesech **SAY, TELL, ASK, ANSWER, DECIDE, REPLY, ANNOUNCE, REPORT, WRITE, READ, WANT TO KNOW, KNOW, LEARN, FEEL, THINK, PROMISE, BELIEVE, REMEMBER, HEAR, FORGET**, nebo spojení **BE GLAD THAT, BE SURE THAT** atp., tj. po slovesech s významem mluvení, myšlení, vnímání. Vedlejší věta se připojí k řídicí větě spojku **THAT = ŽE**, kterou však můžeme i vynechat.

K časovému posunu dochází nejen v nepřímé řeči, ale v jakékoliv vedlejší větě předmětné, která je závislá na hlavní větě se slovesem v minulém čase.

Při použití nepřímé řeči NEDOCHÁZÍ k posunu času po uváděcím slovese, které je v čase přítomném, předpřítomném i budoucím:

- I say: „These students are lazy.“
I say **that** these students are lazy.
- Mary has just thought to herself: „I will go home.“
Mary has just thought to herself **that** she will go home.
- They will learn: „Prague is the capital of the CR.“
They will learn **that** Prague is the capital of the CR.
- Mother tells to her children: „Go to bed.“
Mother tells to her children **to go** to bed.

KDYŽ JE V ŘÍDICÍ VĚTĚ SLOVESO V MINULÉM ČASE, POSOUVAJÍ SE ČASY V NEPŘÍMÉ ŘEČI PODLE PRAVIDEL SOUSLEDNOSTI ČASŮ NÁSLEDOVNĚ:

A) PŘÍTOMNÝ ČAS SE MĚNÍ NA MINULÝ:

- He said: „I **live** in Prague.“
He said (that) he **lived** in Prague.
- Mr. X told me: „My wife **likes** reading.“
Mr. X told me (that) his wife **liked** reading.

B) MINULÝ A PŘEDPŘÍTOMNÝ ČAS SE MĚNÍ NA PŘEDMINULÝ:

- He said: „I **lived** in Prague two years ago.“
He said (that) he **had lived** in Prague two years ago.
- They announced: „We **have just married**.“
They announced (that) they **had just married**.
- Mary said: „I **was** there yesterday“
Mary said (that) she **had been** there the day before.

C) BUDOUCÍ ČAS SE MĚNÍ NA PŘÍTOMNÝ PODMIŇOVACÍ ZPŮSOB:

- He said: „I **will live** in Prague next year“
He said (that) he **would live** in Prague the following year.
- He asked: „Who **will go** with me?“
He asked (that) who **would go** with him.

POZNÁMKY

1. Rozkaz nebo žádost se v nepřímé řeči uvádí slovesy TELL (říct), ASK (požádat), ORDER (nařídit). Rozkazovací způsob přímé řeči se mění na přítomný neurčitek:

- Father told him: „Help John.“
Father told him **to** help John.
- They asked us: „Stay here.“
They asked us **to** stay there.
- He ordered me: „Don't do it.“
He ordered me not **to** do it.
- She told me: „Come soon.“
She told me **to** come soon.
- The teacher told us: „Open your textbooks.“
The teacher told us **to** open our textbooks.

2. Změny u modálních sloves:

will – would
can – could, to be able to
must – to have to
may – to be allowed to, might

- She told me I **wasn't allowed to** ask. (Řekla mi, že se nesmím zeptat.)
- He explained why he **had had to** stop using it. (Vysvětlil, proč to musel přestat užívat.)
- I knew he **wouldn't be able to** find out. (Věděl jsem, že to nedokáže zjistit.)

3. Některé tvary sloves se nemění: would, could, might, should, ought to.

4. Minulý čas se v nepřímé řeči nemění na předminulý, jestliže je udaná přesná doba v minulosti příslovečným určením času nebo vedlejší větou časovou:

- He said: „I lived here in 1970“.
- He said (that) he lived here in 1970.
- He said: „I lived here when I was ten.“
- He said (that) he lived here when he was ten.

5. Vyjádření obecné pravdy v přít. čase také nepodléhá pravidlům o souslednosti časů:

- We learnt: „Two and two are four“.
- We learnt (that) two and two are four.

6. Sloveso MUST zůstává beze změny, když vyjadřuje trvalou nutnost nebo zákaz:

- He said: „You must not smoke“.
- He said (that) I must not smoke.

ale

- She said: „I must go back“.
- She said (that) she had to go back.

7. Podmiňovací způsob se v některých případech nemění, hlavně když jde o nezměněnou situaci v přítomnosti:

- John told me: „Tom wouldn't wear it.“
- John told me (that) Tom wouldn't wear it.

8. Přítomný podmiňovací způsob se mění na minulý hlavně ve vedlejších podmínkových větách:

- Mary told me: „If I had money, I would buy it“.
- Mary told me (that) if she had had money, she would have bought it.

9. V nepřímé řeči se kromě časů často mění osobní, přivlastňovací a ukazovací zájmena, příslovce času a místa i některé další výrazy:

HERE	▶	THERE
THIS	▶	THAT
THESE	▶	THOSE
NOW	▶	THEN / IMMEDIATELY
AGO	▶	BEFORE / PREVIOUSLY
LAST WEEK	▶	THE PREVIOUS WEEK
YESTERDAY	▶	THE DAY BEFORE
NEXT WEEK	▶	THE FOLLOWING WEEK
TOMORROW	▶	THE FOLLOWING DAY
THIS MORNING	▶	THAT MORNING
TODAY	▶	THAT DAY

- She said: „This book is mine.“
- She said (that) that book was hers.
- She said: „These gloves are nice.“
- She said (that) those gloves were nice.
- He said: „I can't find it out here“.
- He said (that) he couldn't find it there.
- Mother said: „Tom is tired now“.
- Mother said (that) Tom was tired then.
- They said: „We saw this film yesterday“.
- They said (that) they had seen that film the day before.
- He said: „I will come next month“.
- He said (that) he would come the following month.

10. Předmětné věty:

- They asked what we wanted to do. (Zeptali se, co chceme dělat.)
- I thought (that) you had forgotten about it. (Myslel jsem, že jste na to zapomněli.)
- I didn't hear what had happened. (Neslyšel jsem, co se stalo.)
- They promised that they would return it. (Slíbili, že to vrátí.)

REKAPITULACE POSUNU ČASŮ

UVÁDĚCÍ VĚTA	ZMĚNA ČASU VE VEDLEJŠÍ VĚTĚ	
	PŘÍMÁ ŘEČ	NEPŘÍMÁ ŘEČ
přítomný čas	-	-
předpřítomný čas	-	-
budoucí čas	-	-
minulý čas	přítomný	minulý
	předpřítomný	předminulý
	minulý	předminulý
	budoucí	přítomný kondicionál
	přítomný kondicionál	minulý kondicionál
rozkazovací způsob	přítomný neurčitek	